

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Nevalstybinių subjektų galimybių pasinaudoti kovos su klimato kaita finansavimu gerinimas

(nuomonė savo iniciatyva)

(2019/C 110/03)

Pranešėjas: **Cillian LOHAN (IE-III)**

Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalis Nuomonė savo iniciatyva
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2018 2 15
Atsakingas skyrius	Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius
Priimta skyriuje	2018 11 27
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 12 12
Plenarinė sesija Nr.	539
Balsavimo rezultatai	114/6/7
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Nepaisant to, kad kovos su klimato kaita finansavimo paktuose buvo išpareigota skirti daug lėšų, EESRK nori pabrėžti problemą, susijusią su mažų nevalstybinių su klimato kaita kovojančių subjektų galimybėmis pasinaudoti tokiu finansavimu, siekiant užtikrinti, kad būtų galima paremti ir įgyvendinti iniciatyvas, galinčias lemti didelius pokyčius.

1.2 Kovos su klimato kaita finansavimo srautus Europos Sąjungoje būtina kuo skubiau pradėti stebėti ir atvaizduoti grafiškai. Taip bus lengviau įvertinti poveikį nevalstybiniais su klimato kaita kovojantiems subjektams ir užtikrinti galimybę įvertinti pažangą, siekiant platesnio masto ekonomikos transformacijos į mažo anglies dioksido kiekio technologijų modelį.

1.3 Finansavimo šaltiniai, kaip ir pagal principą „iš apačios į viršų“ įgyvendinamos iniciatyvos, kurioms reikalinga galimybė pasinaudoti finansavimu, yra labai skirtingi. Nėra mechanizmų, kuriais būtų galima pašalinti tokią neatitiktį. Šis klausimas turėtų būti sprendžiamas ES lygmeniu įsteigiant įtraukų kovos su klimato kaita finansavimo forumą.

1.4 EESRK siūlo **kovos su klimato kaita finansavimo forume spręsti esminius klausimus**, sutelkiant svarbius suinteresuotuosius subjektus, kad būtų galima nustatyti kliūtis, rengti sprendimus ir parengti veiksmingiausias geresnio finansavimo paskirstymo mechanizmus, įskaitant tam tikrą tarpininkavimo paslaugą, kuria projektai ir tinkami kovos su klimato kaita finansavimo šaltiniai būtų susiejami tarpusavyje.

1.5 Reikia sukurti į iniciatyvas, kurioms reikalingos mažesnės sumos, orientuotą mechanizmą (ir tada veiksmingai apie jį pranešti), kuris apimtų:

- supaprastintą paraiškų teikimo procesą,
- supaprastintus ataskaitų teikimo reikalavimus,
- lygiavertį finansavimą,
- paramą projektams jų projektavimo etape, dar prieš teikiant paraišką finansavimui,
- paramą gebėjimų stiprinimui, tinklaveikai, mainams ir platformos kūrimui vietos, regionų, nacionaliniu ir Europos lygmenimis.

1.6 Kovos su klimato kaita finansavimas neturėtų būti vykdomas atsisakant atsakingo kitų sričių finansavimo. Visų rūšių finansavimu turėtų būti siekiama didinti atsparumą klimato kaitai, siekiant užtikrinti, kad jokiai lėšų skyrimu ir finansavimu, nepatenkančiu į nurodytą kovos su klimato kaita finansavimo sritį, nebūtų prieštaraujama klimato politikos įsipareigojimams ir tikslams. Tokios tvarkos turi būti laikomasi, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies c papunktį, kad dabartiniai finansiniai srutai būtų suderinti su mažu išmetamo ŠESD kiekio ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi perspektyva.

1.7 Būtina parengti priemonių rinkinį, numatant aiškią komunikacijos strategiją, įgalinančią nevalstybinius subjektus visais lygmenimis suprasti ir turėti galimybių pasinaudoti kovai su klimato kaita skirtu finansavimu. Priemonių rinkinys turėtų padėti projektų rengėjams kurti projektus, kuriais būtų prisidedama prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos.

2. Įžanga

2.1 Ši nuomonė grindžiama ankstesnėmis EESRK nuomonėmis „Koalicija Paryžiaus susitarimo įsipareigojimams įgyvendinti“⁽¹⁾, „Nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje skatinimas“⁽²⁾ ir nauju EESRK tyrimu⁽³⁾, kuriame nurodomos kliūtys, ribojančios didesnę nevalstybinių subjektų išitraukimą vykdant veiksmus klimato kaitos srityje.

2.2 2018 m. EESRK ragino vesti „Europos dialogą dėl nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje“ (angl. ED-NSCA), siekiant sustiprinti ir padidinti Europos nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje aprėptį ir mastą. EESRK teigė, kad dialogu turėtų būti siekiama ne tik nušviesti ir parodyti veiksmus, bet ir reaguoti į nevalstybinių subjektų poreikius skatinant naujas valstybinių ir nevalstybinių subjektų partnerystes, sudarant palankesnes sąlygas nevalstybiniams subjektams mokytis vieniems iš kitų ir keistis rekomendacijomis, taip pat skirti didesnę finansavimą ir **gerinti galimybes gauti jį**.

2.2.1 Sąvoka nevalstybiniai subjektai reiškia subjektus, kurie nėra Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalys. Šis platus aiškinimas apima įvairių rūšių įmones, įskaitant mažąsias, vidutines įmones ir labai mažas įmones, investuotojus, kooperatyvus, miestus ir regionus, profesines sąjungas, bendruomenes ir piliečių grupes, religines organizacijas, jaunimo grupes ir kitas nevyriausybinės organizacijas.

2.2.2 Siūlomu „Europos dialogo dėl nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje“ procesu turėtų būti remiamos galimybės gauti nevalstybiniams veiksmams skirtą finansavimą. Tai turėtų apimti:

- finansavimo galimybių grafinį atvaizdavimą,
- konsultacijas dėl finansuotinių planų,
- vertinimą, kaip esama finansinės vertės grandinė (tiek viešojo, tiek privato) skiria finansavimą investicijoms kovai su klimato kaita, kurių siekia nevalstybiniai subjektai,
- veiksmingo lėšų skyrimo ir (arba) finansavimo paskirstymo mažesnės apimties projektams, kuriuos įgyvendinant yra galimybė pasiekti pokyčių, galimybių analizę,
- dabartinio dialogo ir konsultavimosi procedūrų su nevalstybiniais subjektais analizę, kad būtų sukurti nauji metodai ir nustatyta geriausia praktika siekiant paskatinti naudotis esamais Europos ir tarptautiniais fondais,
- raginimą, kad kitoje ES daugiametėje finansinėje programoje būtų siekiama didesnio užmojo klimato politikos tikslų ir skatinami nevalstybinių subjektų veiksmai,
- inovatyvaus finansavimo galimybių paieškas (tarpusavio ir sutelktinis finansavimas, mikrofinansavimas, žaliosios obligacijos ir pan.).

⁽¹⁾ EESRK nuomonė „Koalicijos kūrimas Paryžiaus susitarimo įsipareigojimams įgyvendinti“ (OL C 389, 2016 10 21, p. 20).

⁽²⁾ EESRK nuomonė „Nevalstybinių subjektų veiksmų klimato kaitos srityje skatinimas“ (NAT/718) (OL C 227, 2018 6 28, p. 35).

⁽³⁾ EESRK tyrimas „Daugiašalių suinteresuotųjų subjektų partnerystėms klimato klausimais skirtas priemonių rinkinys. Politikos sistema kovos su klimato kaita veiksams pagal principą „iš apačios į viršų“ paskatinti“.

2.3 Kovos su klimato kaita finansavimas gali būti interpretuojamas skirtingai, tačiau Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencijos (JTBBBB) nuolatinis finansų komitetas jį apibrėžia kaip „finansavimą, kuriuo siekiama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbenčių kiekį, taip pat sumažinti pažeidžiamumą ir padidinti bei išlaikyti žmonių ir ekosistemų atsparumą neigiamiems klimato kaitos poveikiams“.

2.4 Šioje nuomonėje kovos su klimato kaita finansavimas nagrinėjamas atsižvelgiant į ES valstybes nares ir jose esančius subjektus, kurie nėra JTBBBB partneriai, suteikiant galimybes PVO, savivaldybėms ir vietos valdžios institucijoms naudotis finansinėmis priemonėmis, kurios yra reikalingos kuriant ir įgyvendinant projektus, iniciatyvas ir veiksmus, kurie prisideda prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ir klimato kaitai atsparių bendruomenių kūrimo.

2.5 Svarbu, kad ši nuomonė būtų vertinama atsižvelgiant į nuomonę „Klimato teisingumas“⁽⁴⁾, taip siekiant užtikrinti, kad neproporcingai didelė kovos su klimato kaita išlaidų našta netektų labiausiai skurstančioms ir pažeidžiamiausiomis visuomenės grupėms.

2.6 Finansavimas yra pirmasis žingsnis pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, o prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos pasekmių mažinimo priemonių atžvilgiu ypač svarbu užtikrinti sklandų perėjimą ir paspartinti veiksmus žemiausiu lygmeniu.

2.7 Lėšų sumas labai mažiems ir mažiems projektams nuo 2 000 EUR iki 250 000 EUR gali būti sunku gauti. Reikalingi veiksmingi mechanizmai, kuriais būtų galima užtikrinti, kad mažesnės apimties bendruomenės inicijuojami veiksmai būtų įtraukti į kovos su klimato kaita finansavimo transformacinį potencialą.

2.8 ES per pastarąjį dešimtmetį sėkmingai kūrė įvairius tokiems poreikiams pritaikytus finansavimo mechanizmus, kaip antai Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonė (EDŽTRP), Pasaulinis kovos su klimato kaita aljansas (PKKA), NVO bendras finansavimas ir decentralizuoto bendradarbiavimo finansinės priemonės, ir jie galėtų paskatinti kurti tinkamas klimato kaitos priemones.

3. Nustatytos problemos

Kontekstas

3.1 EESRK ryžtingai prisiima Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarime numatytus išpareigojimus. Tačiau einant pasirinktu keliu geriausiu atveju pavyktų pasiekti, kad temperatūra nepadidėtų 3 °C ar daugiau, o tai gerokai viršija Paryžiaus susitarime numatytą tikslą. Kad būtų pereita prie tvarumo, prireiks didelių pastangų ir didelių investicijų. Apskaičiuota, kad 2015–2050 m. laikotarpiu su energija susijusioms investicijoms klimato kaitos poveikiui švelninti, siekiant apriboti atšilimą 1,5 °C, vidutiniškai per metus prireiks maždaug 900 mlrd. JAV dolerių, remiantis Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąja ataskaita dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu.

3.2 Nors investicijos, kurių reikia kovai su klimato kaita, yra didelės, vis tik jos nėra tokios didelės kaip investicijos, kurių pastaraisiais metais reikėjo finansų sektoriui apsaugoti nuo žlugimo. Šiuo tikslu buvo sutelkta 2,5 trln. EUR investicijų. Galimam mus palaikančių ekosistemų žlugimui sustabdyti reikėtų bent jau lygiaverčio atsako.

3.3 Pernelyg dažnai diskusijose kovos su klimato kaita finansavimo klausimu daugiausia dėmesio skiriama naujų aiškių finansavimo eilučių sukūrimui, o Paryžiaus susitarime raginama visus finansavimo srautus suderinti su išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir klimato kaitai atsparaus vystymosi perspektyva.

3.4 Marakešo partnerystės susitarimu ir pasauline veiksmų klimato kaitos srityje darbotvarkė nevalstybiniais subjektams suteikiamos galimybės dalyvauti oficialiame JTBBBB procese. Kuriant finansavimo paketus, veiksmų ES viduje pritraukimas bei veiksmų finansavimas siekiant kuo didesnio galimo jų poveikio nėra pagrindinis dalykas.

3.5 Nors pavyko pasiekti kovos su klimato atšilimu ir jo poveikiu finansavimo pažangą, to nepakanka. Naujausioje Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos ataskaitoje⁽⁵⁾ aiškiai nurodoma, kad esame atsidūrę kritiniame laikotarpyje, kai norėdami klimato kaitą apriboti iki suvaldomo lygio per ateinantį dešimtmetį turime imtis radikalių veiksmų. Politinis prioritetą turi būti tvarus finansavimas ir tvari ekonomika, taigi visų pirma reikia priimti aiškius, stabilius ir paskatomis grindžiamus teisės aktus.

⁽⁴⁾ EESRK nuomonė *Klimato teisingumas* (OL C 81, 2018 3 2, p. 22).

⁽⁵⁾ Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialioji ataskaita dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, poveikio (2018 m. spalio mėn.).

3.6 Nepakanka skirti nustatytą biudžeto procentinę dalį kovos su klimato kaita finansavimui, jei kita biudžeto dalis bus išleista žalą klimatui darančiai veiklai. Visos išlaidos turi būti įvertintos atsižvelgiant į jų poveikį klimato kaitai. Tarptautinio valiutos fondo darbiniam dokumente apskaičiuota, kad pasaulinės tiesioginės ir netiesioginės subsidijos iškastiniam kurui kasmet iš viso sudaro net 5,3 trln. JAV dolerių, t. y. daugiau kaip 15 mlrd. JAV dolerių per dieną. Neigiamas šių subsidijų poveikis nekompensuojamas net ir suplanuoto Žaliojo klimato fondo lėšomis, kurios sudaro 100 mlrd. JAV dolerių per metus.

3.7 Energetikos pertvarka nebus sėkmingai laiku įgyvendinta įvykdant Europos įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, jei politiniu lygmeniu bus ignoruojamas energijos nepritekliaus klausimas. Būtinai teisingas finansinių ir socialinių sąnaudų ir naudos, susijusių su Europos perėjimu prie tvarios energetikos, paskirstymas tarp visų valdžios lygmenų ir rinkos subjektų, įskaitant piliečius. Iš mokslinio tyrimo „Europos šilumos veiksmų planas“⁽⁶⁾ matyti, kad Europa 2050 m. gali sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 86 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, taikydama nebrangias ir ekonomiškai efektyvias esamas technologijas.

3.8 Rengiant šią nuomonę atlikti tyrimai parodė, kad trūksta informacijos, susijusios su kovos su klimato kaita finansavimo valstybėse narėse srautų grafiniu atvaizdavimu. Sunku vertinti, ar lėšos yra dalijamos į mažesnes prieinamas pinigų sumas ir koks yra finansavimo transformacinis poveikis. Dėl šio stebėsenos ir ataskaitų teikimo trūkumo atsiranda neaiškumų, susijusių su numanoma problema, o tai stabdo pačių veiksmingiausių sprendimų kūrimą.

Galimybės gauti finansavimą verslo sektoriui ir MVĮ

3.9 Galimybės gauti finansavimą išlieka pagrindiniu įvairių nevalstybinių subjektų iššūkiu, įskaitant įvairias problemas, su kuriomis susiduria MVĮ ir didesnės įmonės. Šis iššūkis apima ne tik galimybę gauti daugiau ir papildomų lėšų, bet ir esamų finansavimo mechanizmų aiškumą.

3.10 Be to, sunku apibrėžti, ką reiškia „žaliosios investicijos“. Investuotojai pirmiausia yra susirūpinę dėl rizikos ir grąžos ir jiems sunku įvertinti galimą siūlomo projekto poveikį klimatui ir jo sėkmės tikimybę. Privatūs skolintojai nebus linkę finansuoti projekto nežinodami aiškios investavimo rizikos ir rizikos švelninimo mechanizmų, kitaip tariant, be garantijų.

Galimybės gauti finansavimą vietos ir regionų valdžios institucijoms

3.11 Subnacionalinių valdžios institucijų galimybes gauti finansavimą riboja šie veiksniai: žemas kredito reitingas; ribotos galimybės sutelkti privatų finansavimą dėl nepakankamo investicijų į mažo anglies dioksido kiekio technologijų infrastruktūrą rinkos dydžio ir nepatrauklios rizikos ir grąžos; nacionalinės vyriausybės nustatytos valstybės skolinimosi ribos, ar ir kiek subnacionalinės valdžios institucijos gali skolintis iš privačiojo sektoriaus.

Galimybės gauti finansavimą bendruomenių iniciatyvoms

3.12 Šiuo metu Europoje vykdoma tūkstančiai visuomeninių kovos su klimato kaita ir tvarumo iniciatyvų. Šiomis iniciatyvomis reikšmingai prisidedama siekiant ES klimato kaitos, energetikos ir tvarumo tikslų, tačiau dažniausiai jos yra vykdomos savanorių iniciatyva, o didžiausia jų kūrimo ir plėtojimo kliūtis yra finansavimo ir profesionalios paramos trūkumas. Dažnai joms būna reikalingi labai kuklūs ištekliai, be kurių sunku pasiekti pažangos vykdant iniciatyvas ir inicijuoti projektus. Šiomis iniciatyvomis pasiekiamų pokyčių potencialas nėra išnaudojamas.

3.13 Daugeliu atvejų vykdant visuomenines vietos lygmens iniciatyvas būna sunku pasinaudoti įprastiniais finansavimo šaltiniais. Dažnai minimali finansavimo suma, dėl kurios galima teikti paraiškas, būna pernelyg didelė ir gerokai viršija nedidelio masto vietos iniciatyvos poreikius arba valdymo gebėjimus. Bendro finansavimo reikalavimai sukuria papildomų kliūčių.

3.14 Finansavimo reikalavimų atitikimas, pernelyg didelė biurokratija ir sudėtingi procesai yra vienos iš problemų, kurias nurodė finansavimą siekiančios gauti mažesnės grupės. Nors šios rūšies projektai ir (arba) iniciatyvos vertinant atskirai yra maži, jų bendras poveikis gali būti didelis. Be to, pakankamai finansuojant mažas, bendruomenines programas, gaunama daug papildomų šalutinių privalumų ir naudos vietos mastu.

⁽⁶⁾ Mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ pagal dotacijos susitarimą Nr. 695989 („Europos šilumos veiksmų planas“).

3.15 Didžioji dalis, jei ne visas finansavimas yra nukreiptas į projektus ir juo netenkinamas išteklių poreikis remti procesus įvairiais lygmenimis – nuo bendruomenės sutelkimo ir gebėjimų stiprinimo vietos lygmeniu iki tinklaveikos, mainų ir platformų kūrimo regionų, nacionaliniu ir Europos lygmeniu. Finansavimo parama šioje srityje galėtų labai padėti paspartinti piliečių ir bendruomenių dalyvavimą kovos su klimato kaita veiksmuose, taip pat padėti užtikrinti pakankamą sutelkimą ir bendradarbiavimą siekiant paspartinti politikos formavimą ir prisidėti prie jos.

Galimybės gauti finansavimą inovacijoms

3.16 Pradedantys verslininkai taip pat patiria sunkumų gauti finansavimą, jiems trūksta žinių ir patirties, galimybių patekti į rinkas ir plėsti verslą pasibaigus veiklos pradžios etapui. Inovacijų finansavimas yra itin svarbus elementas sprendžiant klimato kaitos problemą, tačiau taip pat svarbu diegti inovacijas kuriant finansavimo mechanizmus ir juos taikant. „EIT Climate-KIC“ ir panašiomis iniciatyvomis siekiama spręsti šiuos uždavinius, klimato aspektą įtraukiant į finansų rinkas, demokratizuojant su klimato rizika susijusią informaciją ir remiant investicijas į novatoriškų įmonių steigimą.

4. Siūlomi sprendimai

4.1 EESRK siūlo ES lygmeniu įsteigti tam tikrą kovos su klimato kaita finansavimo forumą, turintį decentralizuotą tinklą. Toks forumas sutelktų visus susijusius subjektus ir padėtų koordinuotai spręsti šiame dokumente nurodytas problemas. Jis padėtų kurti reikalingus mechanizmus, kaip nurodyta šioje nuomonėje.

4.2 Kovos su klimato kaita finansavimo forumo funkcija turi veikti kaip dialogo platforma, padedanti itin perspektyvius ir veiksmingus nevalstybinius sprendimus susieti su privačiais ir instituciniais investuotojais. Be to, daug dėmesio būtina skirti veiklos plėtojimo ir atkartojimo potencialui visose ES valstybėse narėse ir kitur, kad būtų pasiektas kuo didesnis poveikis. EESRK, kartu su savo Europos pilietinės visuomenės organizacijų tinklu, turi daug galimybių dalyvauti kovos su klimato kaita finansavimo forumo veikloje ir jame atstovauti vietos lygmens subjektams sprendžiant jiems kylančius su finansavimo gavimu susijusius klausimus.

4.3 Kad bet kokia strategija, skirta kovos su klimato kaita finansavimo problemoms spręsti, būtų sėkminga, joje turi būti numatyta veiksminga komunikacija. Komunikacija turi vykti visomis kryptimis, aiškiai nustatant auditoriją ir veiksminga, tikslia ir tinkama kalba komunikuojant apie finansavimo galimybes ir pasinaudojimą jomis.

4.4 Europos Komisija ir kitos ES institucijos turi parengti rekomendacinius dokumentus nevalstybiniams subjektams, kad jie pasinaudotų esamais finansavimo mechanizmais. Reikia sukurti sistemą, kurią taikant būtų galima nustatyti, analizuoti, apibendrinti ir skleisti informaciją apie finansavimo šaltinių, kuriais nevalstybiniai subjektai gali pasinaudoti vykdydami kovos su klimato kaita veiklą, įvairovę. Atsižvelgiant į tai, galima remtis Europos regionų komiteto darbu, nustatant veiksmus, kurių reikėtų imtis siekiant parengti priemonių rinkinį, apimančių vietos ir regionų valdžios institucijoms skirtą lengvai suprantamą informaciją apie finansavimą ir lėšų skyrimą kovai su klimato kaita.

4.5 Reikalingas stebėsenos mechanizmas, kuriuo būtų galima sukurti aiškų kovos su klimato kaita finansavimo srautų grafinį atvaizdavimą ir taip nustatyti kliūtis bei sutelkti dėmesį į praktinius sprendimus, skirtus šioms kliūtims pašalinti. Tai neatidėliotinas pirmasis žingsnis. Grafinio atvaizdavimo procesas taip pat būtų nepaprastai svarbus, kai reikia perprasti kliūtis, su kuriomis susiduria mažieji nevalstybiniai subjektai, siekiantys gauti finansavimą. Grafinis finansavimo atvaizdavimas taip pat padės nustatyti spragas, kurių atsiranda registruojant pozityvius veiksmus klimato kaitos srityje, kurie galėtų priklausyti pasaulinės veiksmų klimato kaitos srityje darbotvarkės procesui.

4.6 EESRK ragina ES užimti lyderės poziciją ir parengti modelį, pagal kurį būtų fiksuojamas nevalstybinių subjektų indėlis prisidedant prie klimato kaitos tikslų įgyvendinimo. Europos nevalstybiniai kovos su klimato kaita subjektai, ypač mažieji, tikisi, kad Europos institucijos padės sutelkti kovai su klimato kaita skirtas lėšas ir suteiks jiems geresnes galimybes gauti finansavimą, taikant paprastesnes procedūras ir ataskaitų teikimą. Tai sudarytų palankesnes sąlygas nustatyti daug veiksmų, kurie nebūdavo priskiriami kovai su klimato kaita. Pavyzdžiui, projektams, kurie neviršija tam tikros ribinės finansinės vertės (tokios kaip 50 000 EUR), galėtų būti taikoma supaprastinta vieno puslapio paraiška ir vieno puslapio ataskaitos forma.

4.7 Reikalingas papildomas finansavimas, skiriamas mažos apimties dotacijoms, kurioms taikomos supaprastintos paraiškų ir ataskaitų teikimo procedūros ir kurios yra skirtos konkrečiai tiksliniams vietos visuomeninių organizacijų veiksmams kovos su klimato kaita ir tvarumo srityje, nenustatant neišmanomų pasiekti bendro finansavimo normų. Būtų galima sukurti mechanizmus, kurie leistų sutelkti projektus į grupes, kad būtų padidintas finansavimo poveikis ir sudarytos geresnės sąlygos finansavimui gauti. Šias priemones reikia kuo greičiau sukurti.

4.8 Turėtų būti sukurtas paramos mechanizmas, kurį pritaikius būtų galima pasinaudoti projektų ekspertizės galimybe prieš teikiant paraiškas finansavimui gauti, o tai užtikrintų, kad projektai būtų parengti veiksmingai ir atitiktų reikiamą lygį.

4.9 Reikia surengti visa apimančią ES lygmens diskusiją dėl naujoviškų finansavimo mechanizmų. Siekiant užtikrinti paskirstymo kriterijų skaidrumą ir paprastumą, nevalstybiniai subjektai turėtų dalyvauti šioje diskusijoje nuo pat jos pradžios.

4.10 Apskritai, turėtų būti užtikrintas glaudesnis bendradarbiavimas tarp įsteigtų klimato kaitos ir tvarumo fondų bei finansavimo programų ir nevalstybinių subjektų tinklų. Tai su žinių dalijimusi, bendravimu ir dialogu susijęs klausimas. Kovos su klimato kaita finansavimo forume būtų galima pasiekti tam palankesnių sąlygų.

4.11 Finansinėmis priemonėmis taip pat galėtų būti skatinami nevalstybiniai veiksmai ar klimatui palankūs nevalstybinių subjektų elgesys. Pavyzdžiui, nacionaliniu lygmeniu taikomomis mokesčių lengvatomis būtų galima padėti vykdyti mažai anglies dioksido naudojančios produkcijos gamybą ir paskatinti nevalstybinių subjektų dalyvavimą klimato kaitos srities veiksmuose.

4.12 Formuojant naują ES daugiametę finansinę programą gali būti atveriamos galimybės sudaryti palankesnes sąlygas požiūriu „iš viršaus į apačią“ paremtai su klimato kaita susijusiai veiklai, kuria siekiama efektyviai įgyvendinti Paryžiaus susitarime prisiimtus ES klimato srities įsipareigojimus. Atsižvelgdamas į tai, EESRK prašo ne mažiau kaip 40 proc. padidinti ES išlaidas, kuriomis prisidedama prie klimato politikos tikslų⁽⁷⁾. Antra, EESRK ragina skubiai laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro subsidijų ir neskirti nei tiesioginio, nei netiesioginio (bendro) finansavimo bet kokio iškastinio kuro energijai per Europos fondus.

4.13 Būtina sukurti atsparumo klimato kaitai vertinimo įrankį, siekiant užtikrinti, kad jokiais viešosiomis išlaidomis nebūtų remiama veikla, dar labiau didinanti klimato kaitos krizę. Tai taip pat turėtų būti taikoma privačiojo finansavimo programoms. Tai, kad skiriamos konkrečios lėšos kovai su klimato kaita finansuoti, neturėtų reikšti, kad kitos biudžeto ar finansavimo dalys gali būti skiriamos veiklai, kurios vykdymas prieštarauja klimato kaitos srities tikslams. Turi būti pasiektas Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytas tikslas.

4.14 Pagrindinė ES finansinė priemonė, skirta remti principu „iš viršaus į apačią“ pagrįstą vietos vystymąsi, yra bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodas. Jis gali būti labai naudingas remiant šias principu „iš viršaus į apačią“ pagrįstas iniciatyvas, kadangi dėl jo atsiranda galimybė teikti dotacijas ir paramą, pritaikytą prie vietos aplinkybių. 2017 m. gruodžio mėn. EESRK priėmė nuomonę „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodo privalumai integruotai vietos ir kaimo plėtrai“⁽⁸⁾, kurioje Europos Komisija buvo primygtinai raginama išnagrinėti ir nuodugniai išanalizuoti galimybes sukurti ES lygmens BIVP skirtą rezervo fondą. Be to, Komitetas rekomendavo Europos Komisijai užtikrinti, kad visos valstybės narės turėtų nacionalinį BIVP fondą, kurį papildytų visi keturi ESI fondai (EŽŪFKP, ERPF, ESF ir EJRŽF). Ši bendruomenės inicijuotos vietos plėtros struktūra galėtų būti vienas iš veiksnių, skirtų paremti 2.7 punkte nurodytus labai mažus ir mažus projektus.

4.15 Siekdamas didesnio bendrojo finansinės vertės grandinės tvarumo, EESRK remia 2018 m. kovo mėn. priimtą Komisijos tvaraus augimo finansavimo veiksmų planą⁽⁹⁾. EESRK pateikė konkrečių rekomendacijų šiam veiksmų planui savo atitinkamose nuomonėse⁽¹⁰⁾.

2018 m. gruodžio 12 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER

⁽⁷⁾ EESRK nuomonė *Europos kovos su klimato kaita finansavimo paktas* (OL C 62, 2019 2 15, p. 8).

⁽⁸⁾ EESRK nuomonė „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo privalumai“, OL C 129, 2018 4 11, p. 36.

⁽⁹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvaraus augimo finansavimo veiksmų planas“.

⁽¹⁰⁾ EESRK nuomonės *Tvaraus finansavimo veiksmų planas, Tvarus finansavimas: taksonomija ir lyginamieji indeksai* (OL C 62, 2019 2 15, p. 73) ir *Institucinių investuotojų ir turto valdytojų pareigos dėl tvarumo* (OL C 62, 2019 2 15, p. 97).